ЛЕНИН

Oancea

Mărirea şi decăderea

ePRO

Nr. 3 ● noiembrie 2020 ● 20 pagini ● 5 lei

Sumar

Lidia Moise – *Au sosit Cronici din Est* 2
Lucian Oancea – *Punct şi de la capăt* 3
Ion Cordoneanu – *Goodbye, Lenin!* 4
Ovidiu Vitan – *M-aţi uitat în Pactul de la Varşovia* 5
Lucian Suciu – *Soarta marilor imperii sau „Mamutul şi Şoricelul”* 6
Lucian Oancea – *Mărirea şi decăderea* 8
Ion Neagu – *Republica Moldova în zodie electorală* 9
Victor Şutac – *Noaptea cercetătorilor* 10
Victor Şutac – *Concursul Naţional de Ştiinţă şi Tehnologie RoSEF* 12
Traian Bădulescu – *Furtuna culorilor şi a ideilor* 13
Cristian Ştirbu – *Motorul de căutare* 14
Mihai Manea – *Poeme* 15
Walter Riess – *Grafica — tentaţie şi magie* 16
Felix Crainicu – *Clarvăzătorul exorcist* 17
Florin Pîtea – George Zarkadakis, *In our own image* 18
Emanuel Pavel – *Puf, aventuri într-un joben* 20

Director: ARSENE Cristian
Editor: OANCEA Lucian Cristian
Redactor şef: GHIDOVEANU Cristina
Secretar general de redacţie: PÎRLIGRAS Viorel
Colaboratori: BĂDULESCU Traian / CORDUNEANU Ion / BĂRBULESCU Roxana / MOCANU Felicia / RIESS Walter / SUCIU Lucian / VITAN Ovidiu
FOTO: PANAIT Tudor Alexandru (coordonator) / DEDU Adi / MANEA Mihai a.k.a. CROCO
Grafică: PAVEL Emanuel
Coperta: IONESCU Valentin, pe o temă de GERASIMOV A. – *Lenin on a tribune*

ePRO
nr.3/2020

Publicaţie editată de ASOCIAŢIA PENTRU ECOLOGIE ŞI TURISM PRO ECO-TUR
Galaţi, str. Nicolae Gamulea Nr. 7
proecotur.epro@gmail.com
Tel: 0740.297.650; 0744.763.776

ISSN: 2734 – 6528
ISSN-L: 2734 – 6528

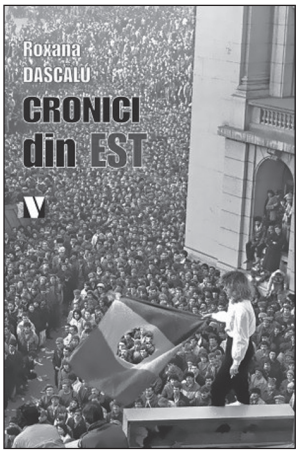

◆ **Lidia Moise**
Redactor Şef
EconTextMedia.net

Au sosit Cronici din Est

Cartea Roxanei Dascălu, *Cronici din Est*, care a apărut la finele lui noiembrie 2020 la editura Vremea, este simultan o poveste despre jurnalism, despre istoria recentă a României şi despre valorile prieteniei. Este greu să scrii ceva despre cartea unui prieten drag. Ţi-e teamă că eşti părtinitor, o obsesie a jurnalismului. Am citit-o de trei ori, pentru a-mi calma entuziasmul.

O carte excepţional scrisă, impecabil calibrată. O carte despre munca în tranşeele ştirilor, aşa cum înţelegea s-o ceară Reuters, probabil cea mai importantă agenţie de ştiri a lumii.

Vă las să savuraţi satisfacţia de a afla ce se întâmpla în România, în fosta Iugoslavie sau în Transnistria în anii ’90.

O carte scrisă de unul dintre cei mai mari jurnalişti români, prezenţă discretă în spaţiul limbii române, dar care avea o semnătură puternică în presa lumii.

O carte a unui jurnalist care îşi iubeşte ţara dincolo de orgolii, chiar dincolo de iubirea absolută pentru profesie. Care i-a lăsat pe alţii să semneze articolele despre România, atunci când punea lucrurile într-un context favorabil ţării sale, pentru ca relatarea să fie şi mai credibilă.

INTEGRAL PROFESIONAL SECURITY
- servicii de pază și protecție profesionale -

PAZĂ CU AGENT
MONITORIZARE ȘI INTERVENȚIE RAPIDĂ
SERVICII DE SECURITATE PENTRU EVENIMENTE
SERVICII DE ÎNSOȚIRE ȘI PROTECȚIE VIP
GARDĂ DE CORP
ANALIZĂ ȘI CONSULTANȚĂ DE SPECIALITATE PE PROBLEME DE SECURITATE

www: integralprofesionalsecurity.ro

◆ **Lucian Oancea**

Punct şi de la capăt

Presa m-a fascinat puternic încă din copilărie. Bunicul de la Drăguşeni avea abonament la cotidianul *România liberă* şi la săptămânalul *Magazin*, dar în multe nopţi ascultam în familie, la volum redus, posturile Radio Europa Liberă şi Vocea Americii. Atunci am învăţat să citesc printre rânduri. Explozia de publicaţii de după Revoluţie m-a pus în mare încurcătură. Oferta era uriaşă, iar bugetul de adolescent. Am fost printre cei care vânau zilnic *Evenimentul Zilei* cu bulină roşie — nu înţeleg de ce nu făceam abonamente. În liceu, am avut prima experienţă jurnalistică, când, la Liceul Emil Racoviţă, s-a născut, cu sprijinul Radio Galaţi, efemerul post Phoenix, care emitea cu ajutorul unei staţii prin boxe instalate în fiecare clasă. Atunci am cunoscut pentru prima dată şi cenzura.

În 1996 am pornit, împreună cu prietenul Cristian ARSENE, publicaţia *Tinerii Liberali,* dar care nu a supravieţuit mai mult de un număr. Apoi a urmat prima experienţă profesionistă, prin participarea în echipa ce a fondat lunarul *Opinia* — unde am ajuns din vina unui alt camarad bun, Emanuel PAVEL. Acolo l-am cunoscut pe Dan MANOLE, iar etapa următoare a fost la *Fapta*, coordonată de el. Şi cum în redacţii nu curge întotdeauna lapte şi miere... într-o iarnă m-am răzvrătit, am plecat cu câţiva prieteni la Brăila şi am pregătit un număr rebel al revistei ce trebuia să demonstreze viziunea mea despre periodic. Nu a fost niciodată finalizată şi tipărită. Există doar un exemplar scos la imprimantă pentru a fi prezentat unui investitor şi pe care îl păstrez cu grijă şi acum. Dar multe dintre ideile de atunci sunt acum materializate în proiectul *ePRO*.

Anii petrecuţi în presă mi-au creat multe bucurii, nopţi nedormite, vise şi prietenii. Sunt onorat că mulţi dintre oamenii pe care i-am întâlnit în această călătorie sunt acum alături de mine în paginile acestui proiect. Pe magicianul Viorel Pîrligras l-am descoperit prin intermediul revistei *Orion* în adolescenţă şi am pornit împreună proiectul *ZIN*, unde sufletul echipei este Cristina Ghidoveanu, care a venit alături de noi şi aici. În momentul participării la proiectul Atlantykron, am avut prima colaborare cu Traian Bădulescu, iar de atunci am mai avut proiecte de succes împreună. Tot la Inelul de piatră de lângă Capidava i-am întâlnit pe Mihai Manea „Croco“, Tudor Panait şi Adi Dedu. Ei aduc acum în paginile noastre imagini capturate de aparatele lor foto. În lumea activismului civic, am cunoscut-o pe Roxana Dascălu, acum relocată în sudul Franţei. Proiectele din domeniul artei m-au făcut să colaborez în ultimii ani cu Walter Riess şi cu Sergiu Grapă, adevăraţi vrăjitori ai culorilor şi nu numai atât. Iar bucuria să primim materiale realizate de Irina Margareta Nistor ori Alexandru Mironov este una specială. Dar surprizele plăcute ale *ePRO* vor continua şi în ediţiile noastre viitoare.

În vremurile actuale, materialele unei reviste lunare trebuie să fie atemporale şi atipice, cu exclusivităţi pe măsura posibilităţilor. Fluxul informaţional al zilelor noastre are volum şi viteză colosale. Imaginaţi-vă un meta-fluviu Amazon al ştirilor prăbuşindu-se într-o cascadă de tip Niagara supradimensionată. Poţi fi totuşi deosebit prin corectitudine, relevanţă, inedit şi bucuria de a face presă. Un editorial ce justifică, măcar parţial, apariţia unui proiect de tip activist atipic într-o lume asaltată de avalanşe de ştiri false, şocante, exclusive ori de ultimă oră ar fi trebuit să apară în primul număr. Sau nu. Nu era nici o grabă. Revista *ePRO* este aici pentru a creşte şi pentru a rămâne. Sper să vă facă plăcere călătoria.

◆ Ion Cordoneanu

Goodbye, Lenin!

În 2003, a fost lansat filmul *Goodbye, Lenin!* — povestea dramatică, pe alocuri comică, a doamnei Kerner care, în urma unui infarct, cu puţin timp înainte de căderea Zidului Berlinului, stă în comă opt luni şi, amnezică, se trezeşte într-o altă lume. Cei doi copii ai ei trebuie, la sfatul medicului, să o protejeze de un alt şoc, posibil fatal, şi asta îi determină să însceneze o realitate care să fie coerentă cu credinţa doamnei Kerner în comunism. Pentru ea, comunismul nu căzuse... pentru doamna Kerner, istoria trebuia să fie mumificată, asemenea mumiei de la Moscova a celui care afirmase „Este adevărat că libertatea este preţioasă — atât de preţioasă, încât trebuie raţionalizată".

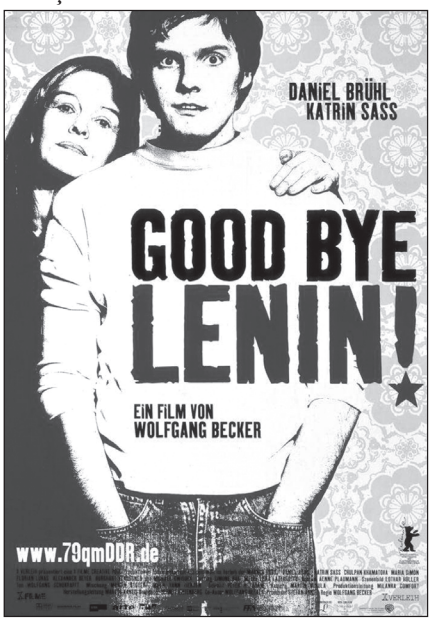

Comunismul fusese o înscenare a istoriei şi aşa trebuia să rămână şi pentru doamna Kerner, pentru ca ea să poată supravieţui: un fake-reality pe care familia o întreţine — un preţ prea mic, am spune, rezonabil chiar, pentru cei pe care îi iubim.

Şi totuşi, doamna Kerner merită să ştie adevărul. Dar nu acum, nu atât de repede, nu deodată... Tocmai de aceea, tot ce se petrece în jurul ei devine o scenă pe care istoria este şi regizor, şi actor. Sărbătorirea zilei de naştere a mamei este o înscenare grotescă la finalul căreia fiul conştientizează că „adevărul este o noţiune vagă, pe care o puteam adapta la mediul familiar al mamei".

Comunismul a intrat în vieţile oamenilor ca o boală care a lăsat în urmă sechele şi traume. Trauma doamnei Kerner s-a instalat în urma părăsirii de către soţul fugit în Germania de Vest. Ieşind din depresie, ea îşi găseşte ca protector partidul şi, culmea, pentru o ideologie materialistă, doamna Kerner devine „prea" idealistă – este constatarea unui prieten care ştia cât zel avea ea ca pedagog.

Într-un moment de sinceritate, mama le mărturiseşte copiilor: în realitate, soţul ei, nefiind membru de partid, a fugit în Vest pentru că nu mai suporta presiunile regimului, iar ea ştia asta. A avut şi ea posibilitatea să plece, dar i-a fost frică. Mă întreb... frică de libertate? Prin mărturisirea aceasta, ea însăşi recunoaşte că trăia într-un sistem concentraţionar: „N-am plecat. A fost greşeala vieţii mele", iar copiii trebuie să-şi recupereze trecutul şi să găsească scrisorile pe care tatăl lor le trimisese vreme de trei ani, aşteptând un răspuns de la ei.

Comunismul a speculat una dintre cele mai profunde frici ale oamenilor, frica de libertate. Atunci, dacă Lenin însuşi afirmă că libertatea este preţioasă şi tocmai de aceea trebuie raţionalizată, a avut el dreptate?! Pentru doamna Kerner, e mai uşor de suportat o libertate raţionalizată de către o autoritate superioară, şi mulţi dintre cei care au trăit în comunism au crezut la fel şi au trăit la fel. Comunismul a fost un vis urât, nu al omenirii, ci al câtorva oameni care şi-au dorit ca libertatea să fie raţionalizată.

Există fracturi în realitatea proiectată a mamei. Semnificativă mi se pare scena în care mama, după opt luni de stat în comă, aude că vecinul de deasupra deschide televizorul pe un post de televiziune vest-germană, iar copiii trebuie să-i explice de ce se întâmplă asta: „Tovarăşul Ganske s-a îndrăgostit. Într-un concediu în Ungaria. De o pensionară din... München. De atunci, iubirea de partid cam scârţâie".

Unii se salvează prin iubire şi reuşesc să „dezerteze", indiferent de vârstă, mai întâi din lagărul conştiinţei, apoi din cel totalitar. Alţii rămân încă în carapacea acestei înscenări şi trăiesc regretând trecutul. Iar alţii se adaptează „noii ordini", jucând rolurile care să-i propulseze în funcţii şi demnităţi, de unde dispun de oameni după poftă, îşi anihilează duşmanii şi pozează în salvatori. Lenin încă veghează prin minţile lor în vieţile noastre...

În proiecţia doamnei Kerner însă, Lenin este asemenea unui arhanghel... chiar dacă de piatră, purtat deasupra oraşului şi depus la periferia istoriei, dar arhanghel — imaginea este puternică, scena încărcată de dramatism interior. Surprinzător este faptul că Istoria pare a fi personajul principal în această metaforă realistă: dacă ideologia totalitară a radiat sau amputat trecutul, a siluit prezentul şi a anexat viitorul, acum, în înscenarea dedicată doamnei Kerner, Istoria trebuia dată pe repede înainte! Deci, într-un fel, re-scrisă, adusă la zi. Iar comunismul lăsat în urmă...

De ce „Adio, Lenin"? Poate pentru că Marx a fost şi a rămas al Occidentului. Lenin este al Europei de Est, cu tot cu homunculii creaţi de el, Troţky, Stalin şi cei care le-au urmat, iar asta e adevărata lui vină!

◆ **Ovidiu Vitan**

M-aţi uitat în Pactul de la Varşovia

Mi-am satisfăcut stagiul militar (un şablon cu o absurdă conotaţie sexuală) în anii ’80, pe vremea când armata română era aliată cu armatele ţărilor socialiste în cadrul Pactului de la Varşovia, împotriva NATO. În acea perioadă, Republica Socialistă România şi-a redus unilateral cheltuielile militare cu 5%, ca să le dea peste bot imperialiştilor americani (zic asta cu toată ironia proamericanului). Acum, România este împinsă să şi le sporească la peste 2% din PIB. Iar asta înseamnă, nu matematic, ci în scop propagandistic, victorie cu 3% în favoarea Pactului de la Varşovia. Dar e posibil să nu fie singura victorie, pentru că generaţia mea şi cea anterioară au ieşit din armată victime ale unui fenomen pervers, paradoxal şi care îşi înghite singur coada în mai multe feluri.

Lasă că nu am venit acasă cu avantajele mult invocate ale cătăniei (cum ar fi „Armata te învaţă să fii mai organizat“ — e caraghios, azi poţi rezolva asta rapid cu un coach de dezvoltare personală!), dar stagiul meu militar a însemnat 16 luni din viaţă în care m-am bucurat de o deosebită pregătire în agricultură şi construcţii industriale. Aşadar, în loc de mândru războinic al patriei socialiste şi al Pactului de la Varşovia, am terminat armata mai curând ca inofensiv fierar-betonist. Numai că există o mică problemă: acum armata română este parte a NATO. Dacă izbucneşte un război, eu pe cine împuşc?

Am făcut armata undeva în ultimii ani de existenţă a Pactului de la Varşovia. Cu alte cuvinte, pe atunci eram duşmanul NATO. După care au trecut fulgerător 16 ani şi m-am pomenit în NATO. Şi chiar dacă Pactul de la Varşovia nu mai există din 1991, nu sunt totuşi *eu* de azi duşmanul lui *eu* de ieri? În anii ’80, duşmanul meu, pe care l-am aşteptat cu lopata, sapa de scos sfecla şi foarte puţin cu Kalaşnikovul în mână, timp de 16 luni, era NATO. În 2020, sunt unul dintre cei din NATO, deci duşmanul celui care eram în adolescenţă.

Pe atunci, oficial, inamicul meu era NATO, dar neoficial, adevăratul duşman era, evident, Ceauşescu, deci Pactul de la Varşovia. Am fost luat împotriva voinţei mele într-o armată pe care o detestam, ca să apăr un sistem politic pe care îl uram, împotriva unui sistem politic pe care îl doream. *Eu* cel de astăzi sunt duşmanul eului meu de ieri. Sunt în NATO şi, în acelaşi timp, am rămas inamicul NATO. Acum, duşmanii NATO sunt teroriştii, care însă pe vremea pactului aveau legături strânse cu Ceauşescu, comandantul suprem al armatei române. Ce înseamnă asta, că peste alţi 16 ani o să fiu în ISIS?

Foto: Ovidiu Vitan

Lucrurile însă merg şi mai departe. Am vizitat acum câţiva ani Muzeul Aviaţiei şi am găsit acolo tehnica de luptă din vremea când eram cătană. Cine ştie dacă butoanele pe care le-am văzut acum nu sunt chiar cele pe care le-am apăsat acum două decenii? Nu e imposibil. Mă face însă asta trădător al comunismului sau al democraţiei? Sunt rezervist al NATO (cel puţin aşa cred; nu m-a informat nimeni nimic pe tema asta. Ultimul ordin care mi s-a dat a fost că, dacă voi primi un anumit indicativ, chiar şi după zeci de ani de la lăsarea la vatră, să mă prezint urgent la oaste, că am intrat în starea de război. Ce mă fac dacă-l primesc?!), dar am apăsat butoanele dintr-o unitate militară a Pactului de la Varşovia al cărei rost era să distrugă avioanele NATO. Nu e vina mea că am făcut traseism militar, dar care tabără am trădat-o? Şi, implicit, în caz de război, eu de partea cui o să fiu? Am depus jurământul militar faţă de armata comunistă (chiar dacă o uram), şi nu faţă de NATO (în care cred). Să merg cu legea sau cu cauza? Cu inima sau cu creierul? Ca să nu mai vorbim că sunt băiat de greoaie sisteme sovietice Volhov, cu tehnologie analogică şi cadrane fizice cu ace de fier; la o adică, ce să fac eu cu agilele Patriot digitale americane?

Apoi, dacă bromura din ceaiul comunist conţinea şi un drog care, în caz de război, mă va face să mă întorc împotriva NATO? Bromura e suspectată de a lua soldatului dorinţa sexuală, dar dacă îmi va lua pasămite minţile şi-mi voi secera camarazii actuali? Şi chiar dacă nu va fi aşa, nu cumva voi fi împuşcat de camarazii din NATO când vor descoperi că am depus jurământul în armata inamică? Şi atunci ce să mă fac? Să mă predau ofiţerilor NATO, că sunt duşmanul lor, deşi nu sunt? Să devin un ronin român, al cărui stăpân a murit, dar el continuă să-i căsăpească inamicii pentru că aşa a jurat? Să lupt singur în numele Pactului de la Varşovia, asemenea unui nou Teruo Nakamura, soldatul japonez care, singur pe o insulă în Pacific, în mod unilateral, nu a depus armele 29 de ani după încheierea războiului?

Nu ştiu răspunsurile la întrebările astea. Dar ştiu că am fost scăpat între pliurile istoriei şi uitat acolo. Şi din cauza asta sunt bolnav de sindromul Capgras — cel care te face să crezi că apropiaţii ţi-au fost înlocuiţi cu dublurile lor — în formă agravată: cu privire la mine însumi. Sunt un doppelgänger cu un AK-47 într-o mână, un M16 în cealaltă şi mi le-am pus pe amândouă la tâmple. Sunt propriul meu geamăn vitreg. I am my worst nightmare.

◆ Lucian Suciu

Soarta marilor imperii sau „Mamutul şi Şoricelul”
(150 de ani de la naşterea lui Lenin)

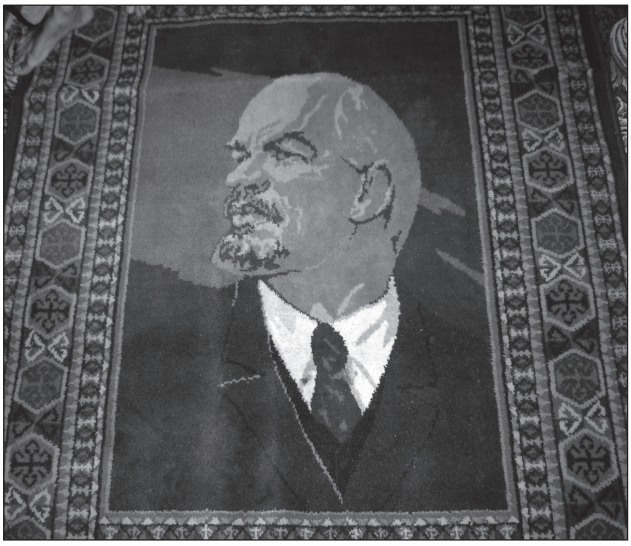

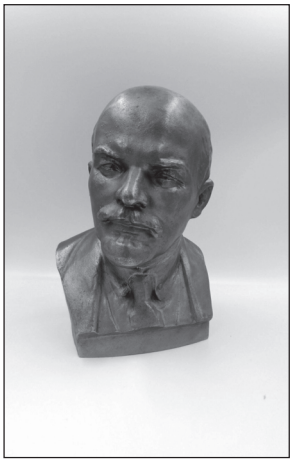

Foto: ebay

Marele Război (1914-1918) a fost purtat — până la anihilare — cu orice mijloace existente. De la gazele chimice care distrugeau plămânii soldaţilor până la tancuri, submarine şi avioane, comunicaţii în timp real şi ideologii patriotarde. Fiecare dintre imperiile europene implicate a mobilizat orice resursă imaginabilă.

Imperiul german a folosit una dintre armele cele mai devastatoare din lume: contaminarea ideologică. Pentru ca să îşi elibereze flancul estic, nemţii au folosit „virusul“ marxismului reinterpretat. Teoriile lui Karl Marx erau deja depăşite la izbucnirea războiului. Dar lupta clasei muncitoare cu burghezia şi cu sistemul capitalist îşi găsise un nou profet.

Cel mai important „influencer“ al secolului XX, Vladimir Ilici Ulianov, rămas în istorie cu supranumele LENIN, preluase ideile marxismului, dar nu în varianta pacifistă. Lenin nu promova jumătăţile de măsură. Doctrina lui, care îi şi poartă numele (leninism), afirmă foarte simplu: muncitorii din întreaga lume trebuie să lupte pentru „totul sau nimic“.

În viziunea lui Lenin, burghezia este o clasă socială cancerigenă. Nu este de ajuns să o ţii sub control, să îi răreşti rândurile. Burghezia trebuie să dispară în întregime. Dacă muncitorimea ar permite existenţa unui nucleu al burgheziei, în timp, toate victoriile muncitoreşti s-ar transforma în înfrângere.

Germania: imperiu tânăr, care se baza pe o burghezie activă şi foarte puternică. Clasa muncitoare a ţării era educată şi calificată. Muncitorii erau organizaţi într-unul dintre cele mai puternice partide de pe scena politică.

Partidul Social-Democrat German a susţinut, pe motive patriotice, intrarea Germaniei în război. Acestă decizie a rupt Internaţionala Socialistă. Lenin a denunţat social-democraţia şi a pus bazele unui nou curent ideologic muncitoresc, comunismul.

Entuziasmul războinic s-a transformat în coşmar. Muncitorii s-au transformat în soldaţi, locul lor a fost luat de femei, care erau mai prost salarizate. Burghezia a plătit acelaşi preţ de sânge. În tranşee erau militari din toate clasele sociale.

Însă exista o diferenţă. Familiile burgheze au păstrat capacităţile de producţie şi aveau contracte cu Statul.

Muncitorimea a sărăcit, burghezia nu.

Cine s-a gândit să atace Imperiul rus cu „virusul“ fabricilor deţinute în comun de către muncitori, al pământurilor deţinute în comun de către ţărani, nu a luat în calcul viteza de răspândire a noilor idei.

Germanii au acceptat să îl strecoare pe Lenin în Rusia, cu ajutorul vestitului vagon blindat. Rezultatul a fost

peste cele mai optimiste aşteptări. Soldaţii se ridicau din tranşee şi plecau spre casă. Ofiţerii care se opuneau erau împuşcaţi. Lenin a preluat puterea şi a scos ţara din război. A cedat mari teritorii către Germania.

Ce ar fi putut merge rău în toată această poveste?

În urma acestui imens succes, s-a însămânţat dezastrul imperiilor. Germania a reuşit să aplice proverbul: „a sădi vânt şi a culege furtună“. **Imperiile mamut** au sucombat unul după altul.

În numai un an, patru imperii europene s-au destrămat. Germania a pierdut toate coloniile de peste mări. Imperiul Austro-Ungar şi Imperiul Otoman s-au spart în bucăţi mici. Imperiul rus s-a destrămat. Sau nu?

Lenin a reuşit, prin acţiuni hotărâte, să pună mâna pe putere. A mobilizat prin discursuri. A creat un stat al sovietelor. Cu doar doi-trei ani înainte, noul stat nici nu putea fi imaginat, de către nimeni. Science fiction devenit realitate.

Restul este istorie. Comunismul a forţat capitalismul să pună accent pe programe sociale. Datorăm azi programele de sănătate, asigurările de pensii, şomaj, boală, eforturilor capitalismului de a convinge clasa muncitoare de „bunele sale intenţii“.

Conflictul a fost foarte costisitor pentru ambele tabere. Comuniştii au atacat cu muncă de masă, planificată, care să ridice nivelul de trai al ţărilor captive. Am putea spune că au reuşit. Cartiere din beton trase la indigo au apărut în tot spaţiul est-european.

Capitalismul a contraatacat cu fantezia şi creativitatea. Produsele din occidentul capitalist aveau un aspect atrăgător. Televizorul color, video-casetofonul şi automobilele cu forme moderne au fost armele anti-comuniste.

De data asta, reuşita se poate cuantifica. Comunismul a dispărut la final de secol XX. China nu intră în calcul. Este o ţară capitalistă, condusă de comunişti. Dar tensiunile se acumulează. Cuba a rămas comunistă mai degrabă de nevoie. Nici nu prea se mai aude de Cuba, după ce în anii ’70 era supervedetă. Coreea de Nord este un mare experiment social.

Şi acum, în lipsa unui sistem politic muncitoresc extrovertit, capitalismul se eliberează de spaimele secolului trecut (comunismul chinez este mai degrabă introvertit, căutând să nu stea în lumina reflectoarelor). Sunt probleme cu pensiile. Sunt probleme cu ramurile industriale. Nu prea mai sunt respectate contractele de muncă. Muncitorul este un mic „patron“, prin faptul că angajatorul îl contractează doar pentru o lucrare. Trebuie să aibă obligatoriu firmă proprie.

Teoria lui Lenin se dovedeşte corectă. Burghezia capitalistă eliberată de teama comunismului devine o nouă nobilime.

Şi tot acest freamăt a fost iniţiat de un anonim din aparatul imperial german, un mic **şoricel** care s-a gândit să îl „folosească“ pe Lenin ca armă ideologică.

Probabil că şefii lui au fost încântaţi. Poate că a primit şi o avansare pe un alt post...

Pun un pariu cu istoria. Scenariu science fiction.

Vom mai auzi de leninism. Poate că va fi rebotezat, după numele unui nou profet. Însă „infecţia ideologică“ nu a dispărut. E ţinută sub control. „Bolnavul“ însă, pentru că se simte mult mai bine, nu se mai gândeşte la „boală“. Poate va avea viaţă lungă. Sau, poate că un mic şoricel, dornic de afirmare...

Chiţ-chiţ...

Statuia lui Lenin din Ucraina, în drum spre Austria, pentru a fi vândută pe ebay.

◆ **Lucian Oancea**

Mărirea şi decăderea

Apogeul glorificării lui Lenin a fost atins în România cu ocazia centenarului naşterii primului lider sovietic. Operele sale fuseseră publicate în tiraje mari de-a lungul deceniilor cinci şi şase, imaginea sa era folosită intensiv la mitingurile politice, chipul său nu lipsea pe mărcile poştale şi în opere de artă. În 1970, revista Magazin Istoric a realizat un număr special dedicat evenimentului, iar restul presei a alocat spaţii ample evenimentului. Apoi, pe fondul cultului personalităţii lui Nicolae Ceauşescu şi a unui comunism local naţionalist, importanţa lui Lenin a scăzut pentru regim.

Anul acesta, am fi dorit să lansăm revista ePRO în luna aprilie, având ca subiect principal momentul de 150 de ani de la naşterea lui Vladimir Ilici. Dar a sosit pandemia şi planurile au fost schimbate de noile realităţi cotidiene. La fel ca Marea Revoluţie din Octombrie, ajungem să punctăm momentul în noiembrie.

România l-a uitat pe fostul lider sovietic, omul care a dat startul unor schimbări ce au adus decenii de durere în ţara noastră. Facţiunile politice locale apropiate comunismului sunt irelevante la alegeri. Am reuşit să găsesc un singur articol referitor la subiect, apărut online pe socialistul.ro. Realizat de Gheorghiţă Zbăganu, membru al Biroului Executiv al Partidului Socialist Român, care-şi aminteşte: „Am deschis de curiozitate Google să văd câte intrări are: 43 milioane. S-au scris despre el căruţe de cărţi. Şi se vor mai scrie. Când eram în clasa întâi, am avut o temă la caligrafie: să scriem o pagină de «Lenin a trăit. Lenin trăieşte. Lenin va trăi.» Aşa e. Lenin face parte dintre cei care vor trăi.“

Momentul oficial din 22 aprilie 2020 a coincis cu primul val al pandemiei. Lumea era preocupată de alte probleme la ordinea zilei. Într-o Moscovă în carantină, marşul organizat de comuniştii lui Gennady Zyuganov, cu dispensă specială a puterii, a adunat doar câteva zeci de persoane. Totuşi, în iunie anul acesta, s-a dezvelit o statuie de 2,15 m a lui Lenin, prima din fosta Germanie de Vest. Iniţiativa a venit de la un mic partid de extremă stângă, MLPD, care a achiziţionat o sculptură din Cehia, turnată în 1957. Monumentul a fost inaugurat în micul oraşul Gelsenkirchen din centrul zonei industriale Ruhr, în faţa a sute de participanţi şi cu manifestaţii de protest.

Ar fi bine să ne reamintim din când în când catastrofele istoriei, pentru a încerca să evităm repetarea lor. Lenin a fost subiectul unui cult al personalităţii ce a lăsat urme adânci în lumea în care trăim. Ne place să credem că a ajuns în lada de gunoi a istoriei. Şi că va rămâne veşnic acolo.

Lenin de vânzare

La 150 de la naşterea sa, Lenin este de vânzare. Sub diverse forme: monede, medalii, insigne, timbre, steaguri, cărţi, diverse obiecte de artă — pe okazii, olx ori ebay. De pe cea mai populară platformă de tranzacţionare între persoane private la nivel mondial se poate cumpăra chiar o statuie din bronz de 4,8 metri şi care cântăreşte 4,3 tone. Provine din fostul imperiu sovietic — zona centrală a Ucrainei — şi costă doar 98.000 de euro, sumă care probabil poate fi negociată. Opera de artă se află acum depozitată în Austria, vine însoţită de acte de provenienţă şi poate fi expediată oriunde în lume. Contra cost.

Destinul statuii din Bucureşti

Cucerirea puterii în România de către comunişti a deschis o cursă de preamărire prin artă a principalilor promotori ai curentului politic la modă: Marx, Engels, Stalin şi, mai ales, LENIN. La aniversarea a 90 de ani de la naşterea primului lider sovietic, partidul a dorit o statuie impresionantă în capitală. Scluptorul Constantin Baraschi a proiectat una, chiar a şi turnat-o în bronz, dar a fost considerată nereuşită de către conducerea politică a ţării. Proiectul lui Boris Caragea a câştigat concursul organizat în acest sens, iar în 21 aprilie 1960, un monument de 9 metri (6,15 m având sculptura) a fost inaugurat pe esplanada Casei Scânteii. A rămas acolo până la scoaterea ei de pe soclu, în 5 martie 1990. Timp de 20 de ani, statuia a fost părăsită în zona zidului Palatului Mogoşoaia. În 2011, primăria capitalei o mută într-o locaţie secretă, pentru a se evita distrugerea sa de către vandali ori hoţi de metale reciclabile. În exclusivitate, revista noastră vă prezintă imagini recente ale statuii.

◆ **Ion Neagu**

Republica Moldova în zodie electorală

Iată că, pe 1 noiembrie, s-a încheiat primul act al spectacolului politic „Alegerea Preşedintelui Republicii Moldova“. Pe fundalul crizei social-economice şi sanitare, campania electorală a fost plictisitoare şi anemică. Nimic nou, nu se anunţa nici o surpriză.

Deşi la startul campaniei electorale s-au aliniat nu mai puţin de opt candidaţi, multiplele sondaje de opinie îl dădeau favorit pe actualul şef al statului, Igor Dodon, care urma să se dueleze în turul al ll-lea cu ex-premierul Maia Sandu, beneficiind de un avantaj de aproximativ 10% în faţa acesteia; astfel, urma să se repete acelaşi scenariu ca la alegerile prezidenţiale din 2016.

Igor Dodon, în mesajul său electoral, a speculat rivalitatea geopolitică şi nostalgiile electoratului pro-rus, pledând în favoarea unei integrări a Republicii Moldova în Uniunea Euro-Asiatică alături de Rusia şi de alte state ex-sovietice. În timpul campaniei, s-a bucurat de un sprijin consistent din partea liderilor Federaţiei Ruse: preşedintele Vladimir Putin, ministrul de externe Kirill Lavrov, directorul serviciului de contraspionaj extern Serghei Narîshkin, care i-au adresat mesaje de susţinere. A beneficiat din plin de resursele administrative, de sprijinul întregului aparat de stat şi al Partidului Socialiştilor de la guvernare, al cărui lider *defacto* este.

În acelaşi timp, autoritatea lui Igor Dodon a fost puternic erodată de actele de corupţie la care s-a dedat pe parcursul mandatului; este suspectat că, împreună cu Vladimir Plahotniuc, Ilan Shor şi alţii, a participat la furtul unui miliard de dolari din Banca Naţională a Moldovei. Iar în calitate de şef al statului, s-a manifestat ca un agent de influenţă al Federaţiei Ruse, atât pe plan extern, cât şi intern.

Liderul Partidului Acţiune şi Solidaritate, Maia Sandu, de-a lungul anilor, atât din poziţia de ministru al educaţiei, cât şi din cea de premier, s-a manifestat ca o aprigă militantă pentru un stat de drept, pentru justiţie socială, anti-fraudă şi anti-corupţie. Este un politician de factură nouă şi stă ferm pe poziţii pro-UE. Deci, un antipod perfect al lui Dodon.

Vulnerabilităţile Maiei Sandu sunt legate de participarea la guvernare în funcţia de premier alături de Dodon şi de Partidul Socialiştilor în perioada iunie-noiembrie a anului 2019, perioadă în care şefului statului (citeşte Rusiei) i-au fost cedate Ministerul Apărării, Serviciul de Informaţii şi Securitate, Serviciul Pază de Stat şi alte pârghii importante ce ţin de securitatea statului.

Maia Sandu, deşi deţine cetăţenia română, a ezitat să se pronunţe tranşant şi clar în problema unităţii naţionale a românilor de pe cele două maluri ale Prutului, ceea ce a nemulţumit nucleul dur al unioniştilor din Basarabia.

Aşadar, pe 1 noiembrie, seara, după o zi marcată de o prezenţă redusă la urne (sub 43%) şi multiple fraude electorale, comise în special de adepţii şefului statului, a venit şi surpriza: în primul tur de scrutin, Igor Dodon a cedat în faţa Maiei Sandu, şi e posibil să piardă şi în turul al II-lea. Numărul votanţilor lui Dodon s-a împuţinat considerabil. Dacă, la prezidenţialele din 2016, în favoarea actualului şef al statului au votat 47,98% din alegători, în 2020 au rămas doar 32,61%. Dodon a pierdut circa 240 de mii de votanţi. Actele de corupţie la care s-a dedat în perioada mandatului au tras greu la cântarul electoral, iar susţinerea acordată de liderii Rusiei nu a mai contat atât de mult. O parte din alegătorii lui Dodon au migrat către alţi doi candidaţi pro-ruşi: primarul de Bălţi, Renato Usatîi, şi reprezentantul partidului Shor, Violeta Ivanov.

Maia Sandu a acumulat 36,16% din sufragii, devansându-l pe Dodon cu 47769 voturi, sau cu 3,55%. Este un câştig important pentru ea şi pentru partida pro-europeană, dar şi o înfrângere morală enormă pentru actualul şef de stat.

După patru ani în care s-a aflat în cea mai înaltă funcţie, autoritatea lui Dodon s-a erodat iremediabil; el nu mai contează. Acest lucru îl înţeleg o bună parte din foştii sau actualii săi alegători, dar ce e mai important, se pare că şi oficialii de la Moscova. Zilele trecute, după expirarea primului tur de scrutin, Ministerul de Externe al Federaţiei Ruse a declarat că Moscova va colabora cu preşedintele ales al Republicii Moldova, indiferent cine va fi acesta. E un mesaj foarte clar, atât pentru Igor Dodon, cât şi pentru electorat.

Pe 15 noiembrie va avea loc turul al ll-lea al alegerilor Preşedintelui Republicii Moldova. Rezultatele, în mare parte, depind de următoarele: 1) mesajul pe care îl va transmite electoratului Maia Sandu; 2) pentru cine vor vota alegătorii lui Renato Usatîi şi Violeta Ivanov; 3) dacă va reuşi electoratul pro-european şi unionist să se mobilizeze exemplar şi să participe masiv la scrutin de o asemenea manieră încât prezenţa la urne să atingă 55-60%.

Lucrurile tind să revină la normalitate. Republica Moldova are mari şanse să reapară pe harta Europei.

◆ Victor Şutac

Noaptea cercetătorilor

Primul eveniment din seria Noaptea Cercetătorilor Europeni a fost organizat în 2005, şi de atunci, peste 2,5 milioane de oameni au celebrat ziua dedicată promovării ştiinţei. Proiectul se adresează minţilor curioase şi tinerilor care doresc să înceapă o carieră în cercetare, oferind o mare varietate de activităţi ştiinţifice şi educative. Pe termen lung, evenimentul atrage noile generaţii către munca de cercetare şi activare profesională în acest domeniu, în interiorul Uniunii Europene, şi creşte respectul publicului larg faţă de munca nevăzută a cercetătorilor. Proiectul este co-finanţat de Comisia Europeană, prin acţiunile „Marie Skłodowska-Curie“, şi se desfăşoară în aceeaşi zi în toate ţările membre şi afiliate.

În 2020, organizarea va fi altfel. În primul rând, data s-a decalat cu două luni, din cauza situaţiei epidemice europene. Pe de altă parte, vom încerca să organizăm evenimentul predominant online. Vom face înregistrări de experimente, prezentări, dezbateri online, iar dacă situaţia pandemică o va permite, vom organiza şi întâlniri directe, la scară redusă, cu respectarea tuturor regulilor de distanţare şi securitate impuse la acea dată. Deşi cu greutate, toate activităţile de cercetare se desfăşoară în continuare în toate instituţiile sucevene, tematica s-a schimbat major şi organizarea activităţilor este alta, dar curiozitatea, dorinţa de a afla, de a căuta şi de a inova este vie şi uneşte în continuare comunităţile ştiinţifice de cercetători.

Noaptea Cercetătorilor Europeni a reunit în 2019 la Suceava peste 2500 de participanţi

Peste 2500 de suceveni au explorat standurile experimentale pregătite de organizatori pentru Noaptea Cercetătorilor Europeni, eveniment ce a avut loc vineri, 27 septembrie, pe Esplanada Universităţii „Ştefan cel Mare“ din Suceava. Cei 114 cercetători, profesori şi tineri pasionaţi de ştiinţă şi tehnologie care au coordonat şi prezentat activităţile şi-au propus să promoveze universul ştiinţei şi tehnologiei în rândul publicului larg şi să atragă interesul tinerilor către o carieră în cercetare şi inovare. Astfel, vizitatorii au putut explora atât lumea microscopică, cât şi evoluţia universului, au participat la experimente inedite de fizică, chimie şi biologie, dar şi la testarea de tehnologii moderne precum Li-Fi, comunicaţii 5G, realitate augmentată, biometrie forestieră, sisteme automate, roboţi, drone, scannere şi imprimante 3D, vehicule electrice şi semafoare inteligente. În realizarea acestor activităţi, reprezentanţilor facultăţilor cu profil ingineresc din USV (Facultatea de Inginerie Electrică şi Ştiinţa Calculatoarelor, Facultatea de Inginerie Mecanică, Mecatronică şi Management, Facultatea de

Inginerie Alimentară şi Facultatea de Silvicultură) li s-au alăturat profesori şi elevi de la Colegiul Naţional „Petru Rareş“ Suceava, Colegiul Naţional „Ştefan cel Mare“ Suceava, Colegiul de Artă „Ciprian Porumbescu“ Suceava, Colegiul Tehnic de Industrie Alimentară Suceava, Colegiul Naţional „Eudoxiu Hurmuzachi“ Rădăuţi, Colegiul Tehnic „Laţcu Vodă“ Siret şi Liceul Tehnologic „Tomşa Vodă“ Solca.

Beneficiind de caracterul comprehensiv al USV, activităţile Nopţii Cercetătorilor Europeni de la Suceava s-au extins şi în afara ariilor obişnuite de ştiinţe exacte şi inginereşti şi au inclus în plus: procese simulate desfăşurate de Facultatea de Drept şi Ştiinţe Administrative, jocuri şi activităţi creative pentru copii organizate de Facultatea de Ştiinţe ale Educaţiei, activităţi multimedia organizate de Facultatea de Litere şi Ştiinţe ale Comunicării, informare turistică şi un Port Cultural, organizate de Facultatea de Ştiinţe Economice şi Administraţie Publică, consiliere medicală şi demonstraţii sportive realizate de Facultatea de Educaţie Fizică şi Sport, inclusiv Touchball, un joc sportiv inventat şi omologat de către USV, precum şi laboratorul mobil de criminalistă al Inspectoratului Judeţean de Poliţie Suceava şi activităţile informative realizate de Direcţia Generală Anticorupţie Suceava.

Cel mai vizionat experiment la această ediţie a fost cel al descărcărilor electrice generate de Bobinele Tesla în ritmul unor melodii diverse. Această atmosferă electrizantă a fost completată de un program artistic, asigurat de către Casa de Cultură a Studenţilor Suceava.

Principalii organizatori ai evenimentului de la Suceava au fost: Universitatea „Ştefan cel Mare“ din Suceava, Inspectoratul Şcolar Judeţean Suceava, Societatea Ştiinţifică Cygnus, Inspectoratul de Poliţie al Judeţului Suceava, MILSET Romania, alături de 50 de tineri voluntari. Subliniem totodată faptul că zeci de şcoli şi licee din Suceava, Fântâna Mare, Ipoteşti, Şerbăuţi, Marginea, Fălticeni, Broşteni, Gura Humorului, Moara, Drăguşeni, Rădăuţi, Solca, Liteni, Coşna, Udeşti, Bosanci, Dumbrăveni au participat în grupuri organizate, facilitând astfel desfăşurarea activităţilor.

Desfăşurată simultan în peste 400 de oraşe din întreaga Uniune Europeană, Noaptea Cercetătorilor Europeni face parte din seria de evenimente finanţate de către Comisia Europeană prin Programul Cadru de Cercetare şi Inovare H2020, acţiunile „Marie Sklodowska-Curie“, cu scopul de a arăta publicului larg ce înseamnă să fii cercetător şi cât de interesantă poate fi munca de cercetare.

Sursa foto: Cygnus

CONTRACT ABONAMENT PUBLICAȚIA ePRO

Încheiat între **ASOCIAȚIA PENTRU ECOLOGIE ȘI TURISM** *PRO ECO-TUR*, având CIF 26367966, în calitate de proprietar, editor şi furnizor al publicaţiei ePRO şi

p.f./p.j. ....., telefon: .....,
cu domiciliul/sediul în judeţul ....., localitatea .....,
str. ..... nr. ....., bloc ....., sc. ....., ap. .....,
având CNP/ CIF ....., nr. ORC J / / , e-mail: .....,

în vederea contractării unui abonament pe durata şi la preţul stabilit conform calculului următor
Perioadă abonament: 6 luni ☐ 12 luni ☐ 18 luni ☐ 24 luni ☐ începând cu luna 2020

Preţ abonament: 5 lei (cost/exemplar) x nr. luni ..... x nr. exemplare/apariţie ..... = ... lei

Pentru finalizarea contractului, vă rugăm ca după completarea acestuia, să-l returnaţi în format electronic (foto sau scanat) la adresa de e-mail: proecotur.epro@gmail.com sau în format fizic la adresa: **ASOCIAȚIA PENTRU ECOLOGIE ȘI TURISM** *PRO ECO-TUR*, Galaţi, str. Nicolae Gamulea nr. 7. După primirea contractului se va emite o factură proformă pe care o vom comunica la adresa de e-mail/fizică indicată de dumneavoastră. După achitare, se finalizează încheierea contractului. Ulterior, în primul colet poştal primit de la noi, o să găsiţi şi factura fiscală aferentă contractului.

NOTE: 1. datele dumneavoastră personale vor fi folosite numai în scopul declarat al acestui contract.
2. vă rugăm să vă asiguraţi cutia poştală şi să o dimensionaţi corespunzător publicaţiei.

◆ Victor Şutac

Concursul Naţional de Ştiinţă şi Tehnologie RoSEF

Începând cu anul 2009, se desfăşoară la Suceava Concursul Naţional de Ştiintă şi Tehnologie RoSEF, sub egida Comisiei Naţionale a României pentru UNESCO, având ca organizatori Societatea Ştiinţifică CYGNUS-centru UNESCO, Universitatea „Ştefan cel Mare“ Suceava, Inspectoratul Şcolar al judeţului Suceava şi Colegiul Naţional „Petru Rareş“ Suceava.

Concursul reuneşte cele mai importante lucrări inovative şi studii realizate de elevii din România, grupate în 4 domenii majore:

1. Ştiinţe (fizică, chimie, matematică, biologie, ecologie, ştiinţe ale pământului, economie etc.);
2. Ştiinţe aplicate (energie neconvenţională, electronică, mecanică, robotică, medicină etc.);
3. Informatică şi tehnologia informaţiei;
4. Robotică.

Conform regulamentului acestui concurs, câştigătorii competiţiei naţionale ROSEF vor forma echipajele reprezentative ale Românei pentru participarea la următoarele competiţii internaţionale:

- International Science and Engineering Fair (Intel ISEF), organizată în fiecare an în Statele Unite, fiind cea mai veche şi mai mare competiţie de proiecte, concurs mondial aflat la a 62-a ediţie şi la care participă anual peste 3.000 de elevi din 60 de ţări de pe mapamond; în anul 2013, Marele Premiu al concursului INTEL ISEF din SUA a fost câştigat de un român, Ionuţ Budisteanu din Râmnicu Vâlcea, lucru ce confirmă potenţialul elevilor noştri;
- Environmental Science Fair (I-SWEEEP), organizat anual la Houston (Statele Unite), reuneşte elevi din 50 de ţări, care prezintă proiecte legate de protecţia mediului, robotică şi energii neconvenţionale;
- International Environment Sustainability Project Olympiad (INESPO), organizat anual la Amsterdam, reuneşte elevi din întreaga lume;
- Expo Science International of International Movement for Leisure Activities in Science and Technology (MILSET), organizat în ţări din Europa, expoziţie de ştiinţă şi inventică dedicată tinerilor din întreaga lume;
- Exporecerca Jove — Barcelona, Spania;
- EUCYS — Sofia, Bulgaria;
- I3F — Malang, Indonezia;
- INEPO — Istanbul, Turcia;
- IFESTT —Monastir, Tunisia.

Juriul Concursului Naţional de Ştiintă şi Tehnologie ROSEF este format din jurnalişti de ştiinţă, profesori universitari, cercetători, inventatori, iar preşedintele juriului a fost, încă de la prima ediţie, profesorul şi scriitorul Alexandru Mironov.

Implicarea tinerilor în astfel de acţiuni, în care să-şi pună în valoare creativitatea, talentul, prin exprimarea şi interpretarea proprie, oferă accesul către o educaţie completă şi complexă, dar şi descoperirea şi promovarea unor talente în inovare şi inventică. Dorinţa noastră este aceea de a duce mai departe, an de an, acest concurs, care să devină o tradiţie la nivel naţional, astfel încât să putem oferi tinerilor pasionaţi de descoperirea ştiinţifică posibilitatea de promovare. În această societate din ce în ce mai globalizată, să faci faţă diversităţii educaţionale a devenit o provocare majoră, de aceea considerăm oportună realizarea acestui proiect, din care tinerii au numai de învăţat, creându-se şansa de afirmare şi valorificare pentru cei talentaţi.

Nu vrem să ratăm ocazia de a pune în valoare tinerii preocupaţi de studii, analize, inovare sau care creează prototipuri şi soluţii ce vin să îmbunătăţească calitatea vieţii. Prin urmare, Societatea Ştiinţifică Cygnus, împreună cu Universitatea „Ştefan cel Mare“ din Suceava, va organiza şi în acest an **Concursul Naţional de Ştiinţă şi Tehnologie RoSEF.** Ediţia RoSEF din acest an va fi organizată online şi este programată la finalul lunii noiembrie. Organizatorii îşi propun să acopere un gol marcat de întreruperea olimpiadelor şi concursurilor şcolare, datorită pandemiei, prin punerea în valoare a activităţilor elevilor şi profesorilor din ultimul an, dar şi de a determina profesorii dedicaţi să găsească noi metode de coordonare a unor proiecte la distanţă, deoarece această stare de semi-izolare va continua probabil şi în următorii doi ani.

◆ **Traian Bădulescu**

Furtuna culorilor şi a ideilor

Pictorul Valentin Ionescu s-a născut pe 4 octombrie 1967, în Bucureşti. La bază este grafician pe calculator, dar şi profesor de desen, artist plastic, organizator de evenimente science fiction. Este implicat în fandomul de science fiction, fiind, încă de la sfârşitul anilor ’80, membru fondator şi coordonator al cenaclului bucureştean de SF Signum.

De-a lungul celor aproape 30 de ani de carieră, a publicat nu numai grafică, ci şi proză, în *Colecţia de Povestiri SF „Anticipaţia“, Curierul Naţional*, *Jurnalul SF*, *String* şi *Helion*.

A obţinut mai multe premii şi distincţii, precum Premiul I pentru structuri plastice-sticlă la RomCon 1991 (conferinţa naţională anuală de SF); Premiul special ex-aequo pentru structuri plastice Helion 1992 (Timişoara), iar în 1995 a fost nominalizat la premiul european (Eurocon) pentru artist plastic. De asemenea, a mai obţinut Diploma de grafică şi creaţie artistică-premiul special „Zilele Helion“ 1994 (Timişoara) şi premiul I pentru grafică la Zilele „Victor Papilian“, Cluj, 1995.

Valentin Ionescu este membru fondator al Uniunii Artiştilor şi Scriitorilor de SF, precum şi membru al Academiei de Artă, secţia decorare pictură murală. Este menţionat în Cartea de Aur a promotorilor şi creatorilor de SF, publicaţie editată de ed. Nemira în 1999.

A susţinut expoziţii de grup şi personale la Bucureşti, Craiova, Iaşi, Cernavodă, Freudenstadt (Germania), Bratislava (Slovacia), Linz (Austria).

Din 1990, Valentin Ionescu este coordonatorul pe partea de grafică şi imagine al Academiei Atlantykron—Program UNESCO pentru promovarea şi integrarea tinerilor cu talente artistice. Ca formator, a sprijinit zeci de tineri artişti plastici în evoluţia lor în carieră. În 2001, a fost directorul artistic şi de imagine al Eurocon — Convenţia europeană de SF, organizat în România, pe insula Atlantykron (Capidava).

Valentin Ionescu este un artist prolific, care a creat până în prezent mii de lucrări din domeniul picturii murale, cărbune, creion şi tuş, ulei acrilic şi acuarelă, decorare şi structuri. Multe din lucrările sale se află în colecţii particulare.

Un adevărat magician al culorilor, al stărilor dar şi al mesajelor, Valentin Ionescu este un pictor şi grafician polivalent. Creaţia sa cuprinde atât portretistică şi pictură realistă, cât şi pictură cu tentă science fiction sau fantastică, dar şi icoane. De asemenea, artistul a realizat grafică publicitară, afişe memorabile sau logo-uri, fiind şi specialist în branding vizual.

Nu în ultimul rând, Valentin Ionescu susţine în continuare, cu dedicare, multe cursuri de arte vizuale pentru copii şi tineri, o parte dintre elevii săi îmbrăţişând, la rândul lor, cariera artelor plastice. Pentru anul 2021, Valentin Ionescu ne va mai pregăti câteva surprize expoziţionale, aşa cum ne-a obişnuit.

◆ **Cristian Ştirbu**

La cinci ani după publicarea primului volum din seria *Cartea cu scoarţe de argint, ferecate*, *Delirul încapsulat*, editura Crux Publishing lansează al doilea volum, intitulat *Motorul de căutare*, într-o prezentare grafică de excepţie. Veţi regăsi personaje îndrăgite din prima carte, precum Amélie de Sans-Souci, Lady Badminton, Fecioara de Fier Forjat, doctorul Victor Rammstein sau Fram, ursul bipolar. De această dată, li se alătură noi personaje, ca Evangeline Fitzgibbon sau o misterioasă fiinţă-clepsidră, pentru o întreagă serie de aventuri. Astfel, personajele se confruntă, rând pe rând, cu o organizaţie secretă, cu o invazie de albine biomecanice, cu un accident aviatic plin de consecinţe neprevăzute, cu abuzurile unui personaj aristocratic fără scrupule, cu acţiunile năstruşnice ale motorului de căutare care dă titlul volumului şi cu o societate literară excentrică.

Lumea imaginată de scriitorul Florin Pîtea, deja realizată în detalii pline de culoare în *Delirul încapsulat*, este explorată în detaliu, aducând la lumină elemente amuzante, relevante şi uneori bizare. Din paginile volumului *Motorul de căutare* veţi afla mai multe despre geografia, politica, religiile, sistemul de învăţământ, presa, stratificarea socială şi moravurile unei societăţi fantastice în care, ca într-o galerie de oglinzi, veţi recunoaşte crâmpeie din lumea noastră, transformate de închipuirea autorului şi colorate de umorul său inconfundabil.

Fireşte, întâmplările prin care trec personajele vă vor intriga, captiva şi amuza, căci *Motorul de căutare* îmbină cu măiestrie acţiunea şi divertismentul. Iar coperta, sigla, precum şi o magistrală galerie de ilustraţii create de către artistul grafic Tudor Popa, îi conferă o certă valoare bibliofilă acestui volum de literatură fantastică. Editura Crux Publishing merită aprecierea şi recunoştinţa cititorilor pentru această carte de colecţie publicată la sfârşit de an. Iar sărbătorile de iarnă vor fi mai frumoase în compania *Motorului de căutare*.

◆ Mihai Manea

Poeme

Jack, prietene

Mă simt exclus din timpul meu prezent,
Refuzul lui mă macină, mă face cât mai fin
Şi caut un refugiu, s-ascund dorinţa mea
Prin târguri neştiute de mine şi de voi.
Privesc în amintiri, trecute prin prezent,
Şi doar paharul plin, licoare amăgitoare,
Poveşti din Jack eu spun, şi-ncerc să mă ascult,
Prieten el acum doar Jack mi-a mai rămas
Sunt locuri unde plouă, cu lacrimi mari şi reci,
Sunt târguri unde cumperi şi zile, dar şi nopţi,
Şi cumperi chiar iubire, durerea-i la pachet,
Cu frunze ale toamnei, uscate-n palma mea
Sunt doar bucăţi de vise, pe ultima tarabă
Şi caut prin iluzii, cu palme năclăite...
Dar sorb acum cu grijă, paharul e cam gol.
Lui Jack poveşti îi spun şi sufletul e gol...

Nu este treaba ta

Şi totuşi…
Nu este treaba ta,
Îmi spune îngerul în zbor.
Eu mă gândesc la vorbe,
Povestea să o spun.
Dar gândul zboară întruna,
La ce nu pot să am.
Şi totuşi el îmi spune,
Din negrul aripilor sale…
Nu este treaba ta.
Cu gândul sunt la oameni,
La două trupuri iubindu-se departe,
Recuperând din timpul
Pierdut pe undeva.
Şi totuşi el îmi spune
Nu este treaba ta.
Cu gândul sunt la albul,
Departe, de la polul rece,
Iubind un aisberg plutitor,
Ce-ascunde aproape tot,
Şi totuşi el îmi spune…
Nu este treaba ta.
Mă uit de la fereastră,
La cireşul necules de rod,
Ce-i plin de boabe roşii, coapte.
Privesc la păsări ce se ceartă
Şi-s zgomotoase toate-n zbor,
Cum ciugulesc din pulpa grasă
Cu ciocul lor ce-i roşu acum.
Privesc la scurgerea din fructe,
Pe coaja de pe crăci şi frunze,

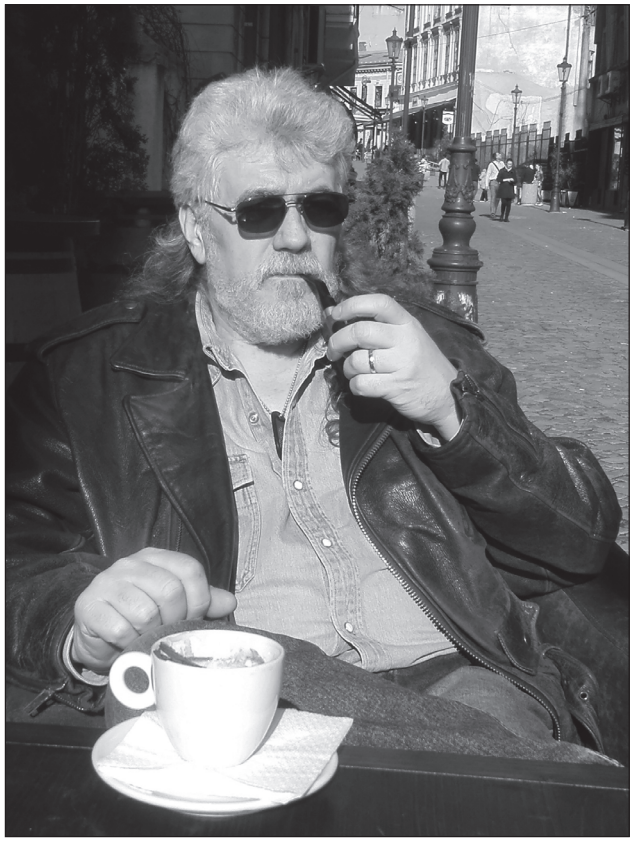

Ce cade spre pământ.
Acuma ştiu şi îngerului îi spun
Că totuşi, pentru tine,
Eu nu sunt treaba ta.

Vis cu Lolita

Pe Limba Lolitei găseşti doar poezie,
Lolita este viaţă şi moarte este-n timp,
Lolita e călătoria, e praful cu ciulini,
Lolita este umbră, nălucă diafană,
Lolita e furtună şi liniştea de după,
Lolita este zi, dar e şi noapte neagră,
Lolita e şi focul pe mal de râu aprins,
Lolita este zori, cu roşu soare în zări,
Lolita e cascada ce trupul ţi-l dezmiardă,
Lolita este vara cu nisip fierbinte,
Lolita e o boare de vânt venit din stepă,
Lolita este toamnă ce frunze le doboară,
Lolita e iubire cu sacrificiu pur,
Lolita este iarnă ce suflet rece are
Lolita e iluzia pierdută în trecut,
Lolita este inocenţa, dar e cu sex-appeal.
Lolita e aici, n-o căuta, că vine,
Lolita e un înger ce moartea va aduce.

◆ Walter Riess

Grafica — tentaţie şi magie

Mi-a trebuit mult curaj ca să abordez subiectul de azi. Sunt încredinţat că, pe lângă un demers artistic vizual complet, cuvintele sunt de prisos.

Şi totuşi...

Am vrut să văd expoziţia de grafică *Feminin — creaţie şi tentaţie* a maestrului Horaţiu Mălăele, găzduită de Galeria „Rotenberg-Uzunov“. Spaţiul de mici dimensiuni mi-a accentuat senzaţia de intimidate, de dialog apropiat cu lucrările artistului, care mă înconjurau din toate părţile. A trebuit să le descopăr pe rând, să le caut, să revin. Astfel, s-a stabilit o legătură cu ceea ce vedeam, farmecul care rămâne şi alături de care păşeşti apoi în stradă, pentru a te însoţi pe drumul spre casă.

De multă vreme încoace s-a produs o „dezvelire“ progresivă a trupului feminin. „Misterul“ acestuia nu mai este ce era odată. Să găseşti aşadar ceva nou, interesant, atractiv şi mulţumitor la priviri repetate este un lucru mare. Ne uităm cu plăcere la liniile elegante ce alcătuiesc eternul feminin şi percepem simplu şi povestea, încărcătura pe care o au. Căci nu sunt simple desene. Ele vin fie cu poză („Atitudine“, „Model“, „Aplecare“), fie cu mişcare („Dans“, „Balans“, „La plajă“), cu o stare anume („Elegie“, „Insomnie“, „Nedumerire“, „Odihnă“, „Bucurie“). Dacă linia corpurilor este cea care alcătuieşte opera, chipurile, deşi prezente, trec în plan secund, abia schiţate; ne putem închipui că privim „femeia“ cu F mare, universală şi omniprezentă.

Reprezentările ne fac să „săltăm“, ca stare interioară, de la veselia din „Bucurie“, aproape comic, caricatural, trecând prin eleganţă („Balans“„Elegie“) la tentaţie („Insomnie“, „Căutare“, „Contemplaţie“). Personal, „Maternitate“ rămâne pentru mine un amestec greu de catalogat, dar plin de atractivitate.

Fără a epuiza încărcătura emoţională ce ne parvine în faţa lucrărilor artistului Horaţiu Mălăele (nici una dintre laturile creative ale personalităţii lui nu este tributară alteia) să trecem la partea tehnică: cum au fost realizate originalele.

Habar n-am.

În tuş, în tuş, dar cum?! Distingem clar două feluri de linie: cea caligrafică, gros-subţire („Bucurie“, „Balans“, „Dans“, „Sonată pentru flaut“) şi cea egală, continuă. Fie una, fie alta, sunt purtat către caligrafia

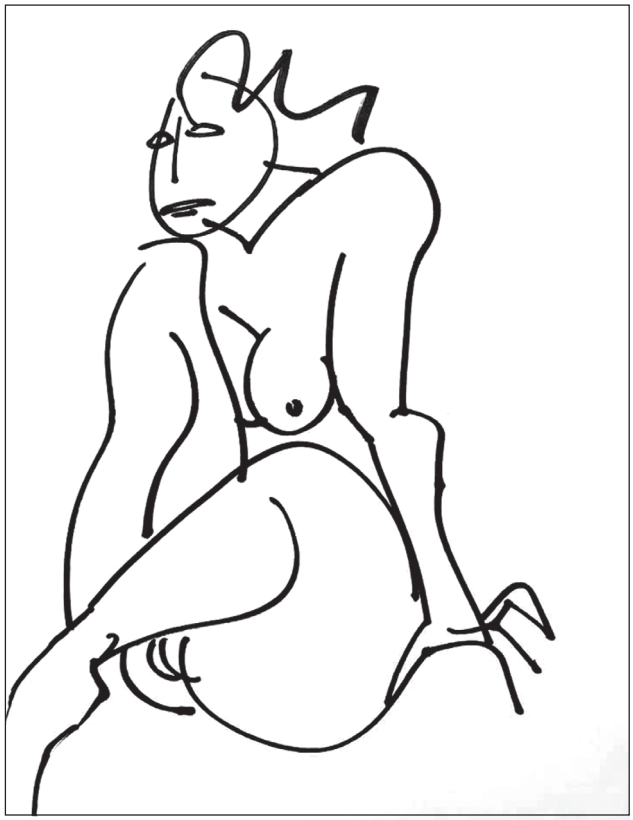

japoneză. Am în faţa ochilor maestrul care, după nenumărate repetiţii la masa de nisip, pune mâna pe pensulă şi execută un balet caligrafic unic şi irepetabil.

Linia perfectă (curge, alternant gros-subţire) a corpului din „Balans“ nu poate fi făcută, în mod normal, decât după îndelungi schiţe, ori nonşalanţa cu care este aplicată mă duce cu gândul spre magie; şi tot aşa cu majoritatea operelor. Desigur, vorbim despre originale, căci, prin multiplicare, câteva linii apar pixelate şi parcă n-aş fi vrut.

Subliniez încă o dată multitudinea de senzaţii şi sentimente cu care sunt încărcat şi pe care nu le pot exprima. Alături de neştiinţa tehnică în faţa graficii maestrului Horaţiu Mălăele.

Ştiu un sigur lucru: Că mi-a plăcut!

Şi nu mă mai puneţi să scriu despre expoziţii bune. Că nu mă descurc!

◆ **Felix Crainicu**

Clarvăzătorul exorcist

Anul 2020 a fost cel în care am şters prea multe numere din telefon.

Anul 2020 a fost cel în care am primit cadou două luni de zile alături de copil, ceas de ceas, ca o vacanţă furată de la viaţă.

Anul 2020 a fost cel în care am pus la lucru o parte din idolii propriei mele adolescenţe.

Clarvăzătorul din Băicoi este spectacolul a cărui producţie ar fi trebuit să înceapă în martie. Ne-am văzut într-o joi şi am bătut palma chiar înainte de a doua cafea irlandeză. În loc de rămas bun, am stabilit prima repetiţie. În loc de lectură, am avut parte de carantină. În loc de Distractis, am primit mască, interdicţii şi frici.

Şi a urmat o jumătate de an plin de posibile frustrări artistice. Am ales să mă bucur de fiecare zi de azi, indiferent ce a fost ieri, fără să-mi pese de căile întortocheate ale unui mâine efemer.

Şi brusc, sub cerul de toamnă caldă, iată că spectacolul este posibil din nou! Construim, transpirăm, râdem mult. O să putem juca pentru public? Măcar câteva zeci de martori să aibă voie în sala ce-şi tânjeşte drepturile. Apoi, din nou, stop! O cifră care creşte în raport cu mia de locuitori.

Ce sunt locuitorii? Simpli ocupanţi ai cetăţii, numere ce derivă în statistici. Oameni cu poveşti, cu speranţe, cu iubiri. Aşa, şi?

Alte zile departe de linoleumul negru, de dans, al sălii de repetiţii. Alte semne de întrebare, la fel de multe perechi de umeri orientate spre urechi.

Bucureştiul are scenele închise! Nu-i nimic, scoatem premiera la Giurgiu. Acolo avem voie cu public, o treime din sală. Tot e mai bine cu o sută de dunăreni la primire decât să nu fie nimeni... nimic.

Construim, transpirăm, râdem mult.

Stop, s-a închis şi Giurgiu. De ce?

Renunţăm? E clar, dacă decidem să amânăm încă o dată, *Clarvăzătorul* nu va rămâne decât un teanc de foi mâzgâlite într-un fund de sertar. Mergem mai departe! Cum? De ce? Când?

Online! Restul nu contează.

Bine, fie... Vom traduce emoţiile în pixeli 4K.

Construim, transpirăm, râdem mult.

Nu avem 4K. Nu-i nimic! Nu avem nici măcar HD! Aşa, şi? Nu avem timp de montaj! Avem dor de scenă, de oameni, de hohote nepăsătoare de râs. Avem nevoie de un personaj care să ne mai spele din dramele unui an dubios. Care să apese maneta magică şi să ne facă să uităm. Sau, pur şi simplu, să ne bucurăm încă o dată de teatru.

Cortina se ridică, aplauzele doar le sperăm în eterul internetului.

Motor! Acţiune!

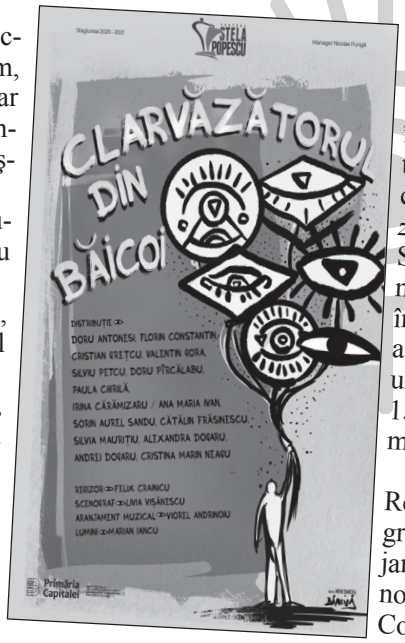

Grupul de comunicare strategică, întrunit urgent într-o nouă şedinţă, a emis hotărârea izvorâtă din înţelepciunea proverbială a *Clarvăzătorului din Băicoi*: Teatrul Stela Popescu a lansat premiera spectacolului ce îi are în distribuţie pe foştii membri ai grupului Divertis, acolo unde se (mai) poate juca, pe 15 noiembrie la ora 20:00, în mediul online.

ECHIPA DE CREAŢIE: Regia: Felix Crainicu, Scenografia: Livia Vişănescu, Aranjament muzical: Viorel Andrinoiu, Lumini: Marian Iancu, Coregrafie: Ioana Macarie.

◆ **Florin Pîtea**

George Zarkadakis, *In our own image*

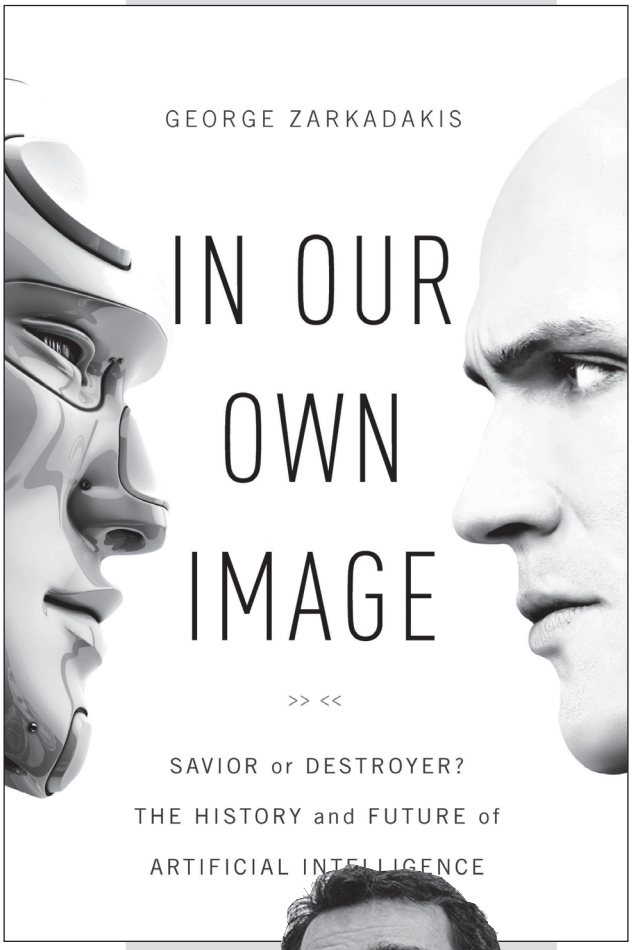

La jumătatea lunii martie 2018, de la anticariatul Antic ExLibris din Bucureşti, am cumpărat un exemplar dintr-un volum de nonficţiune intitulat: *In Our Own Image — Will Artificial Intelligence Save or Destroy Us?* (colecţia Rider, editura Ebury Publishing, grupul editorial Penguin Random House, Londra, 2015). Autorul, George Zarkadakis, este doctor în inteligenţa artificială, inginer specializat în sisteme informaţionale şi autor de cărţi ştiinţifice.

Am parcurs această lucrare cu nerăbdare şi iată ce am aflat:

„Introducerea“ relatează cum, în mileniul trecut, autorul, pe atunci copil, a fost entuziasmat de vizionarea peliculei *Planeta interzisă* şi a început să se preocupe de robotică, apoi de sisteme informatice.

Partea întâi, „Visând oi electrice“, urmăreşte dezvoltarea ideii de inteligenţă artificială. Astfel, primul capitol, „Naşterea minţii moderne“, prezintă apariţia omului şi dezvoltarea limbajului articulat, precum şi a artei primitive. Capitolul al doilea, în schimb, „Viaţa în tufişul fantomelor“, discută locul central ocupat de naraţiuni în mentalul uman şi apariţia ideii de făpturi artificiale autonome. În capitolul al treilea, „Turcul mecanic“, sunt prezentate automate din Antichitate, apoi teoria dualistă carteziană, iar în cele din urmă înlocuirea metaforelor mai vechi pentru creierul uman (precum ţărâna sau mecanismul) cu una mai recentă (calculatorul numeric). Capitolul al patrulea, „Iubind străinul“, trece în revistă androizi memorabili din pelicule precum *Metropolis*, *Vânătorul de recompense*, *Omul bicentenar* şi *I.A.*, fără a uita mitul Galateei, *Poveste de iarnă*, *Matrix* sau *Terminator*. Capitolul al cincilea, în schimb, „Prometeu dezlănţuit“, abordează tema androizilor ca ameninţări la adresa omenirii creatoare — începând cu *Frankenstein*, continuând cu *Matrix* şi încheind cu „valea stranie“ în care androizii prea similari cu oamenii stârnesc repulsie mai degrabă decât simpatie. Al şaselea capitol, în schimb, discută „Întoarcerea zeilor“— de la poststructuralismul lui Jean Baudrillard la tema ciborgilor.

Partea a doua tratează pe larg „Problema minţii“. Astfel, în capitolul „Un plan pentru Univers“ ni se prezintă evoluţia filosofiei platonice idealiste în istorie. Capitolul al optulea, „Minţi fără trupuri“, urmăreşte dezvoltarea filosofică şi practică a minţii separate de substratul biologic — de la filosofia carteziană şi monadologia lui Leibniz la destruparea informaţiei şi încărcarea conştiinţei în sisteme informaţionale. Capitolul al nouălea, „La Résistance“, tratează în schimb despre gândirea empirică — de la Aristotel şi Berkeley la Fregge, Dennett şi Wiener. Capitolul al zecelea, „Examinarea minţii“, prezintă câteva abordări interesante referitoare la problema conştiinţei de sine. Capitolul al unsprezecelea, pe de altă parte, se concen-

trează asupra „Creierului cibernetic“, aducând în discuţie conferinţele Macy şi automatele autoreproducătoare imaginate de von Neumann.

Partea a treia, „Ada în Ţara Minunilor“, tratează despre dezvoltarea sistemelor informaţionale, începând cu articularea logicii formale de către Aristotel, Boole şi apoi Fregge (în capitolul „Toţi cretanii sunt mincinoşi“) şi continuând cu probleme puse de către Gödel, respectiv de către Turing. Nu putea lipsi un capitol precum „Programul“, dedicat maşinilor de calcul proiectate de către Pascal, Leibniz şi Babbage şi primului program de calculator scris de Ada, contesă Lovelace. Capitolul al paisprezecelea urmăreşte dezvoltarea tehnicii de calcul „De la parcul Bletchley la campusul Google“, fără a-l uita pe bibliotecarul belgian Paul Otlet, care a imaginat hipertextul ce avea să constituie prototipul pentru World Wide Web. Nu lipsesc nici referirile la corpurile masive de date sau la Internetul lucrurilor. „Maşinării care gândesc“ tratează despre succesele şi eşecurile proiectelor de inteligenţă artificială, precum şi noţiunea singularităţii tehnologice, propusă de profesorul universitar Vernor Vinge. Paradoxul lui Moravec, în schimb, evidenţiază elemente ce ţin de inteligenţa umană, însă se află dincolo de logica formală. Capitolul al şaisprezecelea, „Darwin pe marginea haosului“, prezintă cazuri în care principii evoluţioniste sunt utilizate pentru dezvoltarea de sisteme inteligente, reţele neuronale artificiale, roiuri de roboţi şi aşa mai departe — iar autorul speculează ce caracteristici ar putea avea sisteme artificiale cu adevărat inteligente.

Epilogul, „Viitorul omenirii“, trece în revistă principalele teme ale cărţii şi avertizează că dezvoltarea inteligenţei artificiale va avea asupra clasei de mijloc un efect comparabil cu cel exercitat asupra clasei muncitoare de către dezvoltarea maşinăriilor industriale. Şi nu e deloc clar dacă inteligenţele artificiale pe care le formăm asemeni nouă nu vor sfârşi prin a ne forma să fim asemeni lor...

Volumul se încheie cu „O scurtă istorie a inteligenţei artificiale“, cu o serie de note de final, cu o pagină de mulţumiri şi cu un index alfabetic.

Pe de o parte, am citit cu plăcere şi cu interes lucrarea doctorului Zarkadakis. Cu fascinaţie şi cu un dram de invidie profesională, am urmărit cum trecea de la arheologie la mitologie, la literatură, la filosofie, la logică, formală, la istoria calculatoarelor, la neuroştiinţe, la inteligenţă artificială cu dezinvoltura cu care domnul Jamie Oliver, spre exemplu, enumeră ingredientele unei reţete de bucătărie. Diversitatea materialului prezentat, abordarea multidisciplinară şi claritatea discursului sunt demne de admiraţie.

Pe de altă parte, îmi este foarte clar că *In Our Own Image* necesită o a doua lectură — deoarece informaţiile, foarte clar prezentate, judicios alese şi excelent organizate, sunt totuşi atât de numeroase şi de diverse încât nu pot fi asimilate integral la o primă lectură. (Şi suspectez că, dacă aş citi volumul de la capăt a doua oară, mi-ar face mare plăcere.)

Ca urmare, vă recomand şi dumneavoastră cu multă căldură această lucrare excepţională.

Desen de Walter Riess

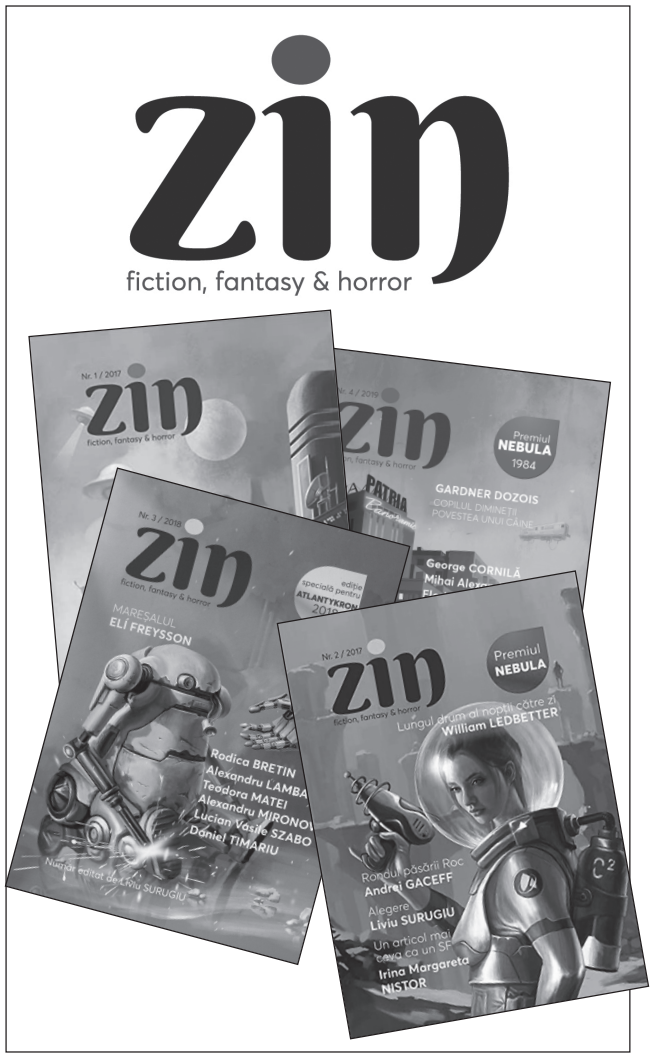

Puf!

Aventuri într-un joben

de Emanuel Pavel